

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES REFERENT A LA QUEIXA RELATIVA A LA DISCONFORMITAT AMB UNA ACTUACIÓ DE LA GUÀRDIA URBANA DE BARCELONA

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 31 de desembre de 2021, el ciutadà va presentar una queixa a través de l'Oficina per la No Discriminació en què exposava que el dia 24 de juny de 2021, a les 04:00 hores, es trobava a la platja on moltes persones estaven celebrant la revetlla de Sant Joan; estava tocant un instrument musical de percussió, i la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) el va sancionar per aquesta conducta i li va requisar l'instrument.

Segons deia, en el moment de la intervenció policial no estava tocant l'instrument i no se li va donar l'oportunitat d'explicar-se. També explica que l'agent actuant li va demanar la documentació amb menyspreu i que, en cap moment, el va informar que seria denunciat. Per aquest motiu, considera que la GUB va actuar de forma discriminatòria.

Acreditava haver-se acollit a mesures alternatives al pagament de la sanció.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient estudiant els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Examinat el contingut de la queixa, i tenint en compte la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'Àrea de Prevenció i Seguretat per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

En data 2 de febrer de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

En data 15 de març de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa que es va traslladar l'estudi de la queixa a la Unitat de Deontologia i Afers Interns (UDAI) de la GUB, atès que el ciutadà considera que l'actuació de l'agent policial obeïa a raons discriminatòries.

La UDAI informa que ha fet les gestions necessàries per aclarir les circumstàncies del fet i obtenir tota la informació sobre aquella situació.

La UDAI manifesta el següent:

Els fets van tenir lloc a les 04:22 hores del 24 de juny de 2021, quan l'agent va denunciar l'interessat per utilitzar aparells de música a les platges i parcs, ja que molesten a la resta de persones. Com a mesura cautelar, va intervenir l'instrument musical.

Els agents van distingir tres persones tocant instruments de percussió, i atès l'hora en què s'estaven produint els fets, els van demanar de manera clara i entenedora, i en diverses ocasions, que deixessin de tocar per evitar molèsties veïnals.

Les persones presumptament infractores no van atendre la indicació dels agents i, per aquell motiu, se'ls va denunciar i se'ls van intervenir els instruments.

Es va explicar a l'interessat, de forma clara, el motiu de la denúncia i la intervenció de l'instrument, així com el procediment a seguir per recuperar-lo. També el van informar sobre com realitzar un recurs contra la denúncia, si ho considerava oportú.

El 19 de juliol, el ciutadà va presentar una queixa a través de l'IRIS. La queixa es va respondre i se li va donar la informació que constava en el comunicat intern de l'agent denunciant.

La UDAI puntualitza que no consta que l'agent que va intervenir hagi estat sancionat per incompliment del règim disciplinari aplicable als membres dels cossos de policia local de Catalunya, i conclouen que no s'ha pogut comprovar cap actuació irregular de l'agent. Per aquest motiu, informa que arxiva la informació reservada.

Finalment, afegim que aquella nit es va denunciar un total de 34 persones a les platges de Barcelona, per presumptes infraccions de les ordenances municipals.

CONSIDERACIONS

Per abordar l'estudi d'aquesta queixa, ens referirem als següents aspectes:

1. L'actuació policial concreta que denuncia el ciutadà

L'objecte d'estudi rau en discernir si l'actuació policial que denuncia l'interessat ha pogut estar guiada per connotacions discriminatòries, com apunta la versió de l'interessat, que nega la comissió de la infracció per la qual ha estat denunciat.

En canvi, la versió que facilita la GUB, contradiu l'anterior pel que fa a les circumstàncies de l'actuació. Segons la GUB, el tracte i la informació que es va donar al ciutadà va ser l'adequat, amb una advertència prèvia de la presumpta conducta infractora que estava realitzant, i que finalment es va denunciar per manca de col·laboració de l'interessat. Així mateix, indica que s'han comprovat els antecedents de l'agent policial que va intervenir, i no s'ha observat cap incompliment disciplinari en el desenvolupament de la seva tasca policial.

Davant de les versions contradictòries, recordem que la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques determina **la presumpció de veracitat de les persones funcionàries que tenen reconeguda la**

condició d'autoritat respecte dels documents que formalitzen, sempre i quan els documents observin els requisits legals, i recullin els fets constatats per ells (art. 77.5).

La Sindicatura de Greuges no disposa de suficients elements per poder determinar la idoneïtat de l'actuació policial. Amb motiu d'anteriors expedients, s'ha posat de manifest la dificultat que comporta el tractament d'aquest tipus de queixes, quan la immediatesa de la intervenció sovint dificulta a les persones interessades l'aportació de proves que permetin acreditar els fets i el tracte rebut per part dels agents.

Arribats a aquest punt, es considera necessari recordar als i a les agents policials **l'obligació d'observar en tot moment un tracte correcte envers la ciutadania, a la qual han de procurar auxiliar i protegir sempre que les circumstàncies ho aconsellin, i proporcionar-li informació completa i tan àmplia com sigui possible sobre les causes i la finalitat de les seves intervencions.** Aquesta obligació està recollida en l'article 10.2 b) de la Llei 16/1991, de les policies locals.

2. Les actuacions policials que poden suscitar motivacions discriminatòries

La policia desenvolupa una tasca important en la lluita contra el racisme i la discriminació, perseguint aquestes conductes i vetllant per la seguretat en una societat diversa, amb respecte als drets humans.

Malgrat això, en circumstàncies com la que és objecte d'estudi, la Sindicatura detecta un problema de confiança de la ciutadania en l'actuació dels cossos policials, quan en les intervencions hi ha persones de perfil racialitzat o de col·lectius minoritaris.

Per garantir que la funció policial es desenvolupa amb total neutralitat, la GUB disposa de controls interns que investiguen possibles supòsits de discriminació per part dels agents del cos. Aquesta tasca està encomanada a la UDAI.

Ara bé, més enllà de la investigació iniciada arran de les queixes de la ciutadania sobre actuacions concretes, seria interessant realitzar estudis amplis, per tal de determinar si hi ha elements que puguin fer pensar en actuacions policials amb motivacions discriminatòries.

La Sindicatura de Greuges considera que, per exemple, **la digitalització de les actuacions policials podria permetre fer un tractament estadístic de determinades categories de dades a fi de detectar conductes esbiaixades d'agents individuals.**

També convé citar que **l'Oficina per a la Defensa dels Drets Civils i Polítics (ODCiP) de la Generalitat de Catalunya**, en el marc de l'elaboració d'un protocol per erradicar les identificacions i els registres per perfil ètnic i racial per part de les policies de Catalunya, **ha abordat la qüestió de la manca de confiança en l'actuació policial per part de la ciutadania d'origen estranger.**

Entre les mesures preventives que proposa aquest protocol, s'incorpora la **«necessitat urgent de millorar l'accés i la representativitat de les minories ètniques als cossos policials**, identificant les barreres que l'obstaculitzin i realitzant els canvis

necessaris per superar-les, per tal d'aconseguir reflectir el perfil demogràfic de la societat a la qual representen».

El protocol planteja la **necessitat d'elaborar informes sobre l'ètnicitat de les forces i cossos de seguretat, i establir propostes per tal de fomentar la contractació de personal de diferents orígens i cultures**. Així mateix, convida les Administracions a revisar els criteris de selecció, i a assegurar el principi d'igualtat del personal policial racialitzat.

La Comissió Europea Contra el Racisme i la Intolerància (ECRI), en la lluita contra el racisme i la discriminació racial en l'àmbit policial es pronuncia en el mateix sentit. L'ECRI ressalta la **importància d'establir bones relacions comunitàries entre la policia i els grups minoritaris, i incideix en la necessitat de fomentar la contractació de membres de grups minoritaris en la policia**.

Ara per ara, **en el cos de la GUB no es reflecteix aquesta representació de la diversitat social de la ciutat**. També desconeixem si s'ha elaborat un informe sobre ètnicitat a la policia municipal. En qualsevol cas, convé realitzar actuacions tendents a millorar i a assegurar la confiança de grups minoritaris de la ciutadania en el cos policial.

A la Sindicatura de Greuges li preocupa que es puguin donar situacions de discriminació promoguda per agents de l'autoritat a la ciutat. Sabem que el cos policial rep formació específica en aquesta matèria. Però, més enllà d'aquesta formació, creiem convenient aplicar altres mesures preventives i de control que fomentin les bones pràctiques dels i de les agents cap a la ciutadania, especialment sobre aquella que forma part de col·lectius minoritaris. **Per tenir un coneixement més acurat sobre aquest tema, la Sindicatura iniciarà una actuació d'ofici**.

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **més enllà de la presumpció de veracitat, no es disposen de suficients elements per determinar si l'actuació de l'Àrea de Prevenció i Seguretat ha estat ajustada a dret pel que fa a la intervenció que ha motivat la denúncia del ciutadà. En tot cas, es detecta la necessitat de millorar el nivell de confiança de la ciutadania en la policia municipal**.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la següent decisió:

- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que valori la recomanació de l'Oficina per a la Defensa dels Drets Civils i Polítics sobre la possibilitat d'implementar mesures positives, tendents a facilitar l'accés i la representativitat en el cos policial dels col·lectius minoritaris de la ciutadania de Barcelona.
- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que, si encara no ho ha fet, elabori un informe sobre l'ètnicitat del cos policial municipal i n'informi del resultat a la Sindicatura de Greuges de Barcelona.

- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que s'estudiïn mesures per assegurar la confiança dels grups minoritaris de la ciutadania en el cos policial.
- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que es reforcin les mesures de control intern, a fi d'assegurar que no es produeixen actuacions de biaix discriminatori per part d'agents del cos policial.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.